

«ՍՈԼԱՆՈՒՄ» ՓԲԸ

Օգտագործվող սահմանումներ և տերմիններ.....	1
1. Գնահատման հաշվառման բյուջեի կազմակերպման հիմքը.....	2
2. Շնորհակալատի տեղեկություններ.....	3
2.1. Նախատեսված գործունեության բյուջե.....	4
2.2. Նախատեսվող գործունեության բյուջե.....	5
2.3. Նախագծման իրավական հիմքը.....	6
3. Շրջակա միջավայրի ենթադրյալ.....	7
3.1. Նախատեսված գործունեության բյուջե.....	8
3.2. Ուղղորդվող գործունեության բյուջե.....	9
3.3. Կլիմայի.....	10
3.4. Մթնոլորտային օդը.....	15
3.5. Ջրային ռեսուրսները.....	16
3.6. Հողերը, բուսական և կենդանական աշխարհը, բնության հատուկ պահպանվող տարածքները և վտանգված էկոհամակարգերը.....	16
4. Սոցիալ-տնտեսական բնութագիրը.....	17
4.1. Ենթակառուցվածքներ, հողերի տնտեսական յուրացման բնութագիրը.....	17
4.2. Պատմության և մշակութային հուշարժանները.....	19
5. Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա ենթարկվող ազդեցությունների բնութագիրը.....	19
5.1. Ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցության նախնական գնահատականը.....	19
5.2. Մթնոլորտային օդի վրա ազդեցության նախնական գնահատականը.....	21
5.3. Առաջացող թափոնները.....	24
5.4. Արևմտյան և արևելյան.....	26
6. Հանրապետության միջոցառումներ.....	27
7. Հանրապետության միջոցառումներ.....	28
Հանրապետության միջոցառումներ.....	29
Հանրապետության միջոցառումներ.....	30
Հանրապետության միջոցառումներ.....	31
Հանրապետության միջոցառումներ.....	32
Հանրապետության միջոցառումներ.....	33
Հանրապետության միջոցառումներ.....	34
Հանրապետության միջոցառումներ.....	35
Հանրապետության միջոցառումներ.....	36
Հանրապետության միջոցառումներ.....	37
Հանրապետության միջոցառումներ.....	38
Հանրապետության միջոցառումներ.....	39
Հանրապետության միջոցառումներ.....	40
Հանրապետության միջոցառումներ.....	41
Հանրապետության միջոցառումներ.....	42
Հանրապետության միջոցառումներ.....	43
Հանրապետության միջոցառումներ.....	44
Հանրապետության միջոցառումներ.....	45
Հանրապետության միջոցառումներ.....	46
Հանրապետության միջոցառումներ.....	47
Հանրապետության միջոցառումներ.....	48
Հանրապետության միջոցառումներ.....	49
Հանրապետության միջոցառումներ.....	50
Հանրապետության միջոցառումներ.....	51
Հանրապետության միջոցառումներ.....	52
Հանրապետության միջոցառումներ.....	53
Հանրապետության միջոցառումներ.....	54
Հանրապետության միջոցառումներ.....	55
Հանրապետության միջոցառումներ.....	56
Հանրապետության միջոցառումներ.....	57
Հանրապետության միջոցառումներ.....	58
Հանրապետության միջոցառումներ.....	59
Հանրապետության միջոցառումներ.....	60
Հանրապետության միջոցառումներ.....	61
Հանրապետության միջոցառումներ.....	62
Հանրապետության միջոցառումներ.....	63
Հանրապետության միջոցառումներ.....	64
Հանրապետության միջոցառումներ.....	65
Հանրապետության միջոցառումներ.....	66
Հանրապետության միջոցառումներ.....	67
Հանրապետության միջոցառումներ.....	68
Հանրապետության միջոցառումներ.....	69
Հանրապետության միջոցառումներ.....	70
Հանրապետության միջոցառումներ.....	71
Հանրապետության միջոցառումներ.....	72
Հանրապետության միջոցառումներ.....	73
Հանրապետության միջոցառումներ.....	74
Հանրապետության միջոցառումներ.....	75
Հանրապետության միջոցառումներ.....	76
Հանրապետության միջոցառումներ.....	77
Հանրապետության միջոցառումներ.....	78
Հանրապետության միջոցառումներ.....	79
Հանրապետության միջոցառումներ.....	80
Հանրապետության միջոցառումներ.....	81
Հանրապետության միջոցառումներ.....	82
Հանրապետության միջոցառումներ.....	83
Հանրապետության միջոցառումներ.....	84
Հանրապետության միջոցառումներ.....	85
Հանրապետության միջոցառումներ.....	86
Հանրապետության միջոցառումներ.....	87
Հանրապետության միջոցառումներ.....	88
Հանրապետության միջոցառումներ.....	89
Հանրապետության միջոցառումներ.....	90
Հանրապետության միջոցառումներ.....	91
Հանրապետության միջոցառումներ.....	92
Հանրապետության միջոցառումներ.....	93
Հանրապետության միջոցառումներ.....	94
Հանրապետության միջոցառումներ.....	95
Հանրապետության միջոցառումներ.....	96
Հանրապետության միջոցառումներ.....	97
Հանրապետության միջոցառումներ.....	98
Հանրապետության միջոցառումներ.....	99
Հանրապետության միջոցառումներ.....	100

«Սոլանում» ՓԲԸ տնօրեն՝

Գ. Կարսլյան

«Ակունք-Ֆիրմա» ՍՊԸ տնօրեն՝

Հ. Նիկողոսյան

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Օգտագործվող սահմանումներ և տերմիններ.....	3
1. Գնահատման հաշվետվության իրավաբանական հիմքը.....	5
2. Ընդհանուր տեղեկություններ.....	9
2.1. Նախատեսվող գործունեության անվանումը ննպատակը	9
2.2. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը.....	9
2.3. Նախագծման իրավական հիմքը.....	13
3. Շրջակա միջավայրի նկարագիրը.....	14
3.1. Նախագծվող արտադրամասի գտնվելու վայրը	14
3.2. Ռելիեֆը, երկրաձևաբանությունը	14
3.3. Կլիմա.....	14
3.4. Մթնոլորտային օդ.....	15
3.5. Ջրային ռեսուրսները.....	16
3.6. Հողերը, բուսական և կենդանական աշխարհ, բնության հատուկ պահպանվող տարածքները և վտանգված էկոհամակարգերը	16
4. Սոցիալ-տնտեսական բնութագիրը.....	17
4.1. Ենթակառուցվածքներ, հողերի տնտեսական յուրացման բնութագիրը	17
4.2. Պատմության և պատմամշակութային հուշարձաններ	19
5. Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր ազդեցությունների բնութագիրը.....	19
5.1. Ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցության նախնական գնահատականը.....	19
5.2. Մթնոլորտային օդի վրա ազդեցության նախնական գնահատականը.....	21
5.3. Առաջացող թափոնները.....	24
5.4. Աղմուկ և թրթռում.....	26
6. Վնասակար ազդեցությունների և դրանց հետևանքների կանխարգելմանը, նվազեցմանը/բացառմանը և փոխհատուցմանը ուղղված միջոցառումների բնութագիրը.....	26
7. Հակավթարային միջոցառումներ.....	27
8. Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգ.....	28
Օգտագործված գրականություն	29
Հավելված.....	30
Հավելված 1. Արտադրամասի իրադրային հատակագիծ	
Հավելված 2. Երկաթբետոնե պատրաստվածքների համալիրի ընդհանուր տարածքի հատակագիծ	
Հավելված 3. Իրադրային հատակագիծ	

Օգտագործվող սահմանումներ և տերմիններ

Հայտում օգտագործված սահմանումները և եզրույթները /տերմիններ/ բերվել են ՀՀ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և: պահպանությանն առնչվող օրենքներից և նորմատիվ իրավական փաստաթղթերից

Շրջակա միջավայր՝ բնական և մարդածին տարրերի (մթնոլորտային օդ, ջրեր, հողեր, ընդերք, լանդշաֆտ, կենդանական ու բուսական աշխարհ, ներառյալ՝ անտառ, բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ, բնակավայրերի կանաչ տարածքներ, կառույցներ, պատմության և մշակույթի հուշարձաններ) և սոցիալական միջավայրի (մարդու առողջության և անվտանգության), գործոնների, նյութերի, երևույթների ու գործընթացների ամբողջությունը և դրանց փոխազդեցությունը միմյանց ու մարդկանց միջև

շրջակա միջավայրի վրա ազդեցություն՝ հիմնադրությամբ փաստաթղթի գործողության կամ նախատեսվող գործունեության իրականացման հետևանքով շրջակա միջավայրի եւ մարդու առողջության վրա հնարավոր փոփոխությունները.

ձեռնարկող՝ սույն օրենքի համաձայն՝ փորձաքննության ենթակա հիմնադրությամբ փաստաթուղթ մշակող, ընդունող, իրականացնող և (կամ) գործունեություն իրականացնող կամ պատվիրող պետական կառավարման կամ տեղական ինքնակառավարման մարմին, իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ

ազդակիր համայնք՝ շրջակա միջավայրի վրա հիմնադրությամբ փաստաթղթի կամ նախատեսվող գործունեության հնարավոր ազդեցության ենթակա համայնքի (համայնքների) բնակչություն՝ ֆիզիկական և (կամ) իրավաբանական անձինք

շահագրգիռ հանրություն՝ փորձաքննության ենթակա հիմնադրությամբ փաստաթղթի ընդունման և (կամ) նախատեսվող գործունեության իրականացման առնչությամբ հետաքրքրություն ցուցաբերող իրավաբանական և ֆիզիկական անձինք

գործընթացի մասնակիցներ՝ պետական կառավարման ու տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, ֆիզիկական ու իրավաբանական անձինք, ներառյալ՝ ազդակիր համայնք, շահագրգիռ հանրություն, որոնք, սույն օրենքի համաձայն, մասնակցում են գնահատումների և (կամ) փորձաքննության գործընթացին

նախնական գնահատման հայտ՝ ձեռնարկողի կամ նրա պատվերով կազմած հիմնադրությամբ փաստաթղթի մշակման և (կամ) նախատեսվող գործունեության նախաձեռնության մասին ծանուցման փաթեթ

բնության հատուկ պահպանվող տարածք՝ ցամաքի (ներառյալ՝ մակերևութային ու ստորերկրյա ջրերը և ընդերքը) և համապատասխան օդային ավազանի՝ սույն օրենքով գիտական, կրթական, առողջարարական, պատմամշակութային, ռեկրեացիոն, զբոսաշրջության, գեղագիտական արժեք են ներկայացնում, և որոնց համար սահմանված է պահպանության հատուկ ռեժիմ

ազգային պարկ՝ բնապահպանական, գիտական, պատմամշակութային, գեղագիտական, ռեկրեացիոն արժեքներ ներկայացնող միջազգային և (կամ) հանրապետական նշանակություն ունեցող տարածք, որը բնական լանդշաֆտների ու մշակութային արժեքների զուգորդման շնորհիվ կարող է օգտագործվել գիտական, կրթական, ռեկրեացիոն, մշակութային և տնտեսական նպատակներով, և որի համար սահմանված է պահպանության հատուկ ռեժիմ

լանդշաֆտ՝ աշխարհագրական թաղանթի համասեռ տեղամաս, որը հարևան տարածքներից տարբերվում է երկրաբանական կառուցվածքի, ռելիեֆի, կլիմայի, հողաբուսական ծածկույթի և կենդանական աշխարհի ամբողջությամբ.

հող՝ երկրի մակերևույթում բիոտիկ, աբիոտիկ և մարդածին գործոնների երկարատև ազդեցության արդյունքում առաջացած ինքնուրույն բնագիտապատմական հանքաօրգանական բնական մարմին՝ կազմված կոշտ հանքային և օրգանական մասնիկներից, ջրից ու օդից և ունի բույսերի աճի ու զարգացման համար համապատասխան պայմաններ ստեղծող յուրահատուկ գենետիկամորֆոլոգիական հատկանիշներ ու հատկություններ

հողային պրոֆիլ՝ հողագոյացման գործընթացում օրինաչափորեն փոփոխվող և գենետիկորեն կապակցված հողային հորիզոնների ամբողջություն

խախտված հողեր՝ առաջնային տնտեսական արժեքը կորցրած և շրջակա միջավայրի վրա բացասական ներգործության աղբյուր հանդիսացող հողեր.

հողի բերրի շերտ՝ հողային ծածկույթի վերին շերտի բուսահող, որն օգտագործվում է հողերի բարելավման, կանաչապատման, ռեկուլտիվացման նպատակներով. հողի պոտենցիալ բերրի շերտ՝ հողային պրոֆիլի ստորին մասը, որն իր հատկություններով համընկնում է պոտենցիալ բերրի ապարների (բուսականության աճի համար սահմանափակ բարենպաստ քիմիական կամ ֆիզիկական հատկություններ ունեցող լեռնային ապարներ) հատկություններին

հողածածկույթ՝ երկրի կամ դրա ցանկացած տարածքի մակերևույթը ծածկող հողերի ամբողջությունն է. հողի բերրի շերտի հանման նորմեր՝ հողի հանվող բերրի շերտի խորությունը (սմ), ծավալը (մ^3), զանգվածը (տ)

կարմիր գիրք՝ հազվագյուտ և ոչնչացման վտանգի տակ գտնվող կենդանիների բույսերի և սնկերի լրացման, խմբագրման ենթակա ցուցակ

կենսաբանական բազմազանություն՝ ցամաքային, օդային և ջրային էկոհամակարգերի բաղադրիչներ համարվող կենդանի օրգանիզմների տարատեսակություն, որը ներառում է բազմազանությունը տեսակի շրջանակներում, տեսակների միջև և էկոհամակարգերի բազմազանությունը

բնապահպանական կառավարման պլան՝ ընդերքօգտագործման հետևանքով բնապահպանական կորուստների նվազեցման, անվերադարձ ազդեցության կանխարգելման նպատակով պլանավորվող միջոցառումներ և դրանց իրականացման մշտադիտարկման ցուցիչներ, որոնք հստակ են և չափելի՝ որոշակի ժամանակի ընթացքում. բնության հուշարձան, բնության հատուկ պահպանվող տարածքի կարգավիճակ ունեցող գիտական, պատմամշակութային և գեղագիտական հատուկ արժեք ներկայացնող երկրաբանական, ջրաերկրաբանական, ջրագրական, բնապատմական, կենսաբանական բնական օբյեկտ

պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձաններ՝ պետական հաշվառման վերցված պատմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող կառույցները, դրանց համակառույցներն ու համալիրները՝ իրենց գրաված կամ պատմականորեն իրենց հետ կապված տարածքով, դրանց մասը կազմող հնագիտական, գեղարվեստական, վիմագրական, ազգագրական բնույթի տարրերն ու բեկորները, պատմամշակութային և բնապատմական արգելոցները, հիշարժան վայրերը՝ անկախ պահպանվածության աստիճանից:

1. ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՏԻ ՆՈՐՄԱՏԻՎ-ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔԸ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտը կազմվել է ըստ ՀՀ շրջակա միջավայրի ոլորտը կարգավորող ՀՀ օրենքների և ՀՀ կառավարության որոշումների, իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

1. «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014)– Կարգավորում է նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացակարգը՝ դիտարկելով շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումների, անդրսահմանային և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները: Ներառում է նախատեսվող գործունեության 3 կատեգորիա՝ «Ա», «Բ», «Գ»՝ ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Համաձայն օրենքի իրականացվում է նախատեսվող գործունեության փորձաքննություն, որից հետո տրվում է եզրակացություն::

2. «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (1994թ.)–Կարգավորում է մթնոլորտային օդի մաքրության ապահովման, մթնոլորտային օդի վրա վնասակար ներգործությունների նվազեցման ու կանխման բնագավառում հասարակական հարաբերությունները: Նպատակն է կանխել և վերացնել մթնոլորտային օդի աղտոտումը, դրա վրա մյուս վնասակար ներգործությունները, ինչպես նաև իրականացնել միջազգային համագործակցություն մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում: Համաձայն օրենքի՝ իրականացվում է մթնոլորտային օդի պահպանության համալիր միջոցառումների ծրագրի հաստատումը, սահմանվում է մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների և ֆիզիկական վնասակար ներգործությունների սահմանային թույլատրելի նորմատիվները, մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային

թույլատրելի արտանետումների և ֆիզիկական վնասակար ներգործությունների սահմանային թույլատրելի մակարդակների նորմատիվների մշակման ու հաստատման, արտանետումների պետական հաշվառման կարգեր և այլն:

3. «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության եվ օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք (1998թ.) - Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձաններն են՝ պետական հաշվառման վերցված պատմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող կառույցները, դրանց համակառույցներն ու համալիրները՝ իրենց գրաված կամ պատմականորեն իրենց հետ կապված տարածքով, դրանց մասը կազմող հնագիտական, գեղարվեստական, փմագրական, ազգագրական բնույթի տարրերն ու բեկորները, պատմամշակութային և բնապատմական արգելոցները, հիշարժան վայրերը՝ անկախ պահպանվածության աստիճանից:

4. «Բուսական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (1999թ.) – Ապահովում է բուսական տեսակների (ֆլորայի) և դրանց առաջացրած համակեցությունների (բուսականության) բազմազանության, աճելավայրերի և էկոհամակարգերի հավասարակշռվածության վրա մարդու բացասական ներգործության կանխարգելումը: Իրականացնում է բուսական աշխարհի, դրա գենոֆոնդի և ցենոֆոնդի բազմազանության, աճելավայրերի պահպանության քանակական և որակական, բուսական աշխարհի շարունակական օգտագործման և վերարտադրության գիտականորեն հիմնավորված ապահովումը, բուսական աշխարհի օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, բուսական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունը և պարտականությունների կատարումը:

5. «Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (2000թ.)–Սահմանում է ՀՀ տարածքում կենդանական աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականությունը: Նախատեսում է գենոֆոնդի և տեսակային բազմազանության պահպանության, պաշտպանության, բնականոն վերարտադրության ապահովումը, կենդանիների բնակության միջավայրի ամբողջականության խախտման կանխումը, կենդանական տեսակների և դրանց պոպուլյացիաների ու համակեցությունների ամբողջականության, կենդանիների միգրացիայի ուղիների պահպանությունը, կենդանական աշխարհի օբյեկտների օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, կենդանական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառներում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունն ու պարտականությունների կատարումը:

6. «ՀՀ Ջրային օրենսգիրք» (2002թ.) – Նպատակն է ազգային ջրային պաշարի պահպանությունը, օգտագործելի ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության պահանջների բավարարումը, շրջակա միջավայրի էկոլոգիական կայունության ապահովումը, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի խնդիրների լուծման համար իրավական հիմքերի ապահովումը:

7. «Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2008թ.) – Սահմանվում է հողերի արդյունավետ օգտագործման և պահպանման, հողային օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման խնդիրները, ձևերը, վերահսկողություն իրականացնող մարմինները, ստուգող և ստուգվող անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները, ստուգումների իրականացման կարգերը:

Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ հողային ֆոնդում առկա բոլոր հողամասերի օգտագործման և պահպանության վրա՝ անկախ դրանց նպատակային նշանակությունից, սեփականության և (կամ) օգտագործման իրավունքի սուբյեկտներից:

8. «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենք (2006թ.) - Կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների՝ որպես բնապահպանական, տնտեսական, սոցիալական, գիտական, կրթական, պատմամշակութային, գեղագիտական, առողջապահական, ռեկրեացիոն արժեք ներկայացնող էկոհամակարգերի, բնության համալիրների ու առանձին օբյեկտների բնականոն զարգացման, վերականգնման, պահպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականության իրավական հիմունքները:

9. «ՀՀ Հարկային օրենսգիրք» (2016թ.) - Կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառվող հարկերի (այսուհետ՝ հարկեր) և Օրենսգրքով նախատեսված վճարների (այսուհետ՝ վճարներ) հետ կապված հարաբերությունները (այսուհետ՝ հարկային հարաբերություններ), սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգի սկզբունքները, հարկի և վճարի հասկացությունները, տեսակները, հարկ վճարողների շրջանակը, հարկի դրույքաչափերը, հարկի հաշվարկման, վճարման, իսկ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ հարկային պարտավորությունների գանձման կարգն ու ժամկետները, ինչպես նաև հարկային արտոնությունները:

10. «Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենք (2016թ.)

ՀՀ կառավարության որոշումներ, նախարարների հրամաններ

11. ՀՀ կառավարության 19.11.2014թ. N1325-Ն որոշում՝ «Հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման կարգը սահմանելու մասին»:

12. ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ. N72-Ն որոշում՝ «ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին»:

13. ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ. N71-Ն որոշում՝ «ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին»:

14. ՀՀ կառավարության 14.08.2008թ. N967-Ն որոշում՝ «ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին»:

15. ՀՀ Կառավարության 25.01.2005թ. N91-Ն որոշում՝ «Մթնոլորտի վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած ազդեցության գնահատման կարգը հաստատելու մասին»:

16. ՀՀ Կառավարության 14.08.2003թ. N1110-Ն որոշում՝ «Ջրային ռեսուրսների վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած ազդեցության գնահատման կարգ»:

17. ՀՀ Կառավարության 27.01.2011թ. N75-Ն որոշում՝ Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից՝ յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի

որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին:

18. ՀՀ Կառավարության 27.12.2012թ. N1673-Ն որոշում՝ «Մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի արտանետումների նորմատիվների մշակման ու հաստատման կարգը սահմանելու և հայաստանի հանրապետության կառավարության 1999 թվականի մարտի 30-ի N192 և 2008 թվականի օգոստոսի 21-ի N 953-Ն որոշումներն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» :

19. ՀՀ Կառավարության 25.09.2014թ. N1059-Ա որոշում՝ «ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը և միջոցառումները հաստատելու մասին»:

20. ՀՀ Քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2020թ. դեկտեմբերի 28-ի N102-Ն հրաման՝ «ՀՀԾՆ 20.04-«Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն. նախագծման նորմեր» շինարարական նորմերը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2006 թվականի փետրվարի 3-ի N24-ն հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին»:

21. ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարի 07.03.2007թ. N50-Ն հրաման՝ «ՀՀ Բնապահպանության նախարարի 2006 թվականի դեկտեմբերի 25-ի N430-Ն հրամանում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին»:

22. ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 26.09.2011թ. N167-Ն հրաման՝ «ՀՀԾՆ II-7.01-2011 «Շինարարական կլիմայաբանություն» շինարարական նորմերը հաստատելու եվ հայաստանի հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի N 82 հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին»:

23. ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 17.03.2014թ. N80-Ն հրաման՝ ՀՀԾՆ 40-01.01-2014 «Շենքերի ներքին ջրամատակարարում և ջրահեռացում» շինարարական նորմերը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի N82 հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին:

24. ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարի 10.12.2003թ. N464-Ն հրաման՝ «Ջրային ռեսուրսներ թափվող կեղտաջրերի թույլատրելի սահմանային արտահոսքի չափաքանակների հաշվարկի մեթոդիկան հաստատելու մասին»:

25. ՀՀ առողջապահության նախարարի 06.03.2002թ. N138-Ն հրաման՝ «Աղմուկն աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» N2-III-11.3 սանիտարական նորմերը հաստատելու մասին»:

26. ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 17.03.2014թ. N79-Ն հրաման՝ ՀՀԾՆ 22-04-2014 «Պաշտպանություն աղմուկից» շինարարական նորմերը հաստատելու եվ հայաստանի հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի N82 հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին»:

27. ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարի 25.12.2006թ. N430-Ն հրաման՝ «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկը հաստատելու մասին»:

28.

2. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2.1. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿԸ

«ՍՈԼԱՆՈՒՄ» ՓԲ ընկերությունը նախատեսում է կազմակերպել այլումինի ձուլման ոչ մեծ արտադրություն՝ իր պատկանող երկաթբետոնե կառուցվածքների համալիրում, որը գտնվում է արդյաունաբերական գոտում:

Նախագծման տարածքը գտնվում է ՀՀ Կոտայքի մարզում, Բյուրեղավան քաղաքում, Անդրանիկի 49 հասցեում: Ըստ ազգային գեոդեզիական կոորդինատային համակարգի WGS-84 (ARMREF 02) տարածքի կոորդինատները բեված են ստորև աղույակում, իսկ հատակագիծը հավելվածում

	X	Y
1	4465640.17	8465215.16
2	4465708.31	8465189.87
3	4465714.49	8465207.07
4	4465646.21	8465232.57
5	4465640.17	8465215.16

Տարածքը վաղուց յուրացված է արտադրական օբյեկտների տակ: Այլումինի ձուլման արտադրամասը տեղավորվելու է գոյություն ունեցող շինությունում:

Նոր արտադրամասի շահագործման համար առկա են բոլոր ենթակառուցվածքները և մոտեցող ավտոճանապարհը Ընկերությունն ունի մետաղաձուլման ոլորտի մասնագետներ և անհրաժեշտ փորձ:

2.2. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

Արտադրամասի պատրաստի արտադրանք է հանդիսանում պահանջվող չափսերի այլումինի կլոր ձուլակտորները, որոնք ստանալու են ձուլման եղանակով՝ այլումինի ջարդոնից:

Նախատեսվում է ստանալ բարձրորակ ձուլակտորներ՝ A5E, A7E, A0, AK5M2 և AK12ΠԿ մակնիշների:

Արտադրամասը աշխատելու է տարեկան 340 օր, օրը 24 ժամ՝ երեք 8-ժամյա հերթափոխով:

Ձուլման արտադրամասի պլանավորվող արտադրողականությունը

Աղյուսակ 2.1

հերթափոխային, տ/հերթափոխ	օրական, տ/օր	տարեկան, հազ.տ/տարի
0,98	2,94	1,0

Պատրաստի ալյումինի կլոր ձուլակտորների ստացման համար տեղադրվելու է արդիական ժամանակակից հոսքագիծ: Տեխնոլոգիական սխեման ներառում է.

1. Հումքի տաքացում և հալում LRF-3T մակնիշի 3-տոննանոց վառարանում՝ 720-750°C ջերմաստիճանի տակ,
2. Ալյումինի հալույթի լցաբաշխում ամբարձիչ-հալույթալցիչ մեքենայում,
3. Ալյումինի հալույթի սառեցում և բյուրեղացում՝ ջրասառեցվող ձուլակաղապարներում, որոնք պատրաստված են կոած ալյումինի համահալվածքից
4. Ալյումինի նախապատրաստվածքների կտրատում կտրիչ հաստոցով:

Նախատեսվող սարքավորումների ընդհանուր տեսքը բերված է նկար 1-ում, տեխնիկական բնութագրերը՝ 2.2-2.5 աղյուսակներում:

✓ LRF-3T մակնիշի ձուլման վառարան

Վառարանի պատյանը, հատակը, պատերը և կառուցվածքի տարրերը պատրաստված են պրոֆիլավորված պողպատե արմատուրայից: Հալման գոտին ջերմամեկուսացված է դիատոմային հրահեւտ աղյուսներով և ալյումասիլիկատային թելքով:

Վառարանը տաքացվում է գազային հրաձորանով, որն ունի էլեկտրոնային կառավարման և հսկման համակարգ, օժտված է գազի ճնշման տատանումների պաշտպանության համակարգով:

Ընտրված հրաձորակի առավելությունները.

- բոցի բարձր հզորություն, կայուն այրում, էներգիայի խնայողություն, շահագործման հարմարավետությունը, խափանումների ցածր տոկոս,
- բարձր ջերմային արդյունավետություն, լիայրում, օդի բաշխման ինքնակառավարում,
- շահագործման բարձր անվտանգություն՝ ավտոմատ կարգավորման համակարգի շնորհիվ

LRF-3T վառարանի տեխնիկական պարամետրերը

Աղյուսակ 2.2

h/h	Պարամետրի անվանումը	Մեծությունը կամ բնութագիրը
1	Տարողությունը	3 տ

2	Առավելագույն տարողությունը	3.5 տ
3	Այլումինի հալույթի առավելագույն խորությունը	50 սմ
4	Վառարանի աշխատանքը	Էլեկտրական հսկում
5	Աշխատանքային ջերմաստիճանը	720-750°C
6	Առավելագույն ջերմաստիճանը	≤860°C
7	Տաքացման եղանակը	գազով
8	Եզրաչափերը	3.6 x 2.8 x 2.2 մ
9	Հզորությունը	380Վ 50Հց

ԼՐԲ-3Տ մակնիշի ձուլման վառարան

Ամբարձիչ-հալույթալցիչ մեքենա

Նկար 1. Սարքավորումների ընդհանուր տեսքը

✓ Ամբարձիչ-հալույթալցիչ մեքենա

Հալույթալցիչ մեքենայի ամբարձում իրականացվում է կարապիկով: Մեքենան պատրաստված է հակակոռոզիոն պողպատից, օժտված է սենսորային էկրանով:

Ամբարձիչ-հալույթալցիչ համակարգի տեխնիկական բնութագիրը

Աղյուսակ 2.3

h/h	Պարամետրի անվանումը	Մեծությունը կամ բնութագիրը
1	Ամբարձումակությունը	≥ 5 տ
2	Ձուլման արագությունը	կարգավորվող՝ 30-250մմ/րոպե
3	Ձուլման արագության ճշգրտությունը	$\pm 1\%$
4	Ձուլվածքի երկարության հսկման ճշգրտությունը	$\leq 5\%$
5	Հիդրավլիկ յուղի ջերմաստիճանը	10-50°C
6	Գումարային հզորությունը	9.5 կՎտ

✓ Ձուլակաղապար

Ձուլակաղապարը կազմված է ստարտերի շրջանակից, դարձալծակից, բյուրեղա-րարից, ջրի ռեգերվուարից, օժտված է գտիչով՝ մուտք գործող ջրի համար և լվացիչով:

Ձուլակաղապարի տեխնիկական պարամետրերը

Աղյուսակ 2.4

h/h	Պարամետրի անվանումը	Մեծությունը կամ բնութագիրը
1	Ալյոմինե նախապատրաստվածք	50 հատ՝ $\varnothing 70$ մմ, 6մ երկարությամբ
2	Սառեցնող ջրի ծախսը	կարգավորվող՝ 80-250 մ³/ժ
3	Մուտք գործող ջրի ջերմաստիճանը	15-25°C
4	Սառեցնող ջրի pH	7-8

✓ Կտորակտրիչ հաստոց

Հաստոցի հիմնական հանգույցներն են մատուցող հոլովակուղին և սղոցային հանգույցը:

Ամբարձիչ-հալույթային համակարգի տեխնիկական բնութագիրը

Աղյուսակ 2.5

h/h	Պարամետրի անվանումը	Մեծությունը կամ բնութագիրը
1	Կտրտվածքի չափսերը	≤2մ
2	Էլեկտրական ռելսի երկարությունը	12մ
3	Լարումը	380Վ 50Հց
4	Հզորությունը	15 կՎտ

Արտադրամասում էլեկտրաէներգիայի գումարային ծախսը կկազմի 25 կՎտ-ժ:

Գազի ծախսը 1 տ պատրաստի արտադրանքը ստանալու համար կազմելու է 80 - 90մ³, տարեկան միջին ծախսը՝ մոտ 694 հազ.մ³:

Ձուլակաղապարների յուղման համար օգտագործվելու են իրենց հատկանիշները կորցրած աշխատած յուղեր

Օժանդակ ծառայություններից արտադրամասում նախատեսված է փորձարկման լաբորատորիան:

Աշխատողների թվաքանակը նախատեսված է 20 մարդ, որից 5-ը վարչական աշխատողներ են և ԻՏԱ-ներ:

Աշխատողների համար նախատեսվում է մեկ ցնցուղարան:

2.3. ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԻՄՔԸ

ՀՀ ընկերությունները և ֆիզիկական անձերը, որոնք զբաղվում են գունավոր մետաղի ջարդոնի հավաքմամբ, որոշ քանակ կուտակելուց հետո երկրից դուրս էին հանում ու վաճառում արտերկրներում:

Տվյալ նախագծով նախատեսվում է տեղում ջարդոններից ստանալ մետաղական ալյումին: Ըստ Լոնդոնի մետաղների բորսայի (LME) տվյալների, ալյումինի գինը 2020թ. ունի բարձրացման տենդենց է՝ եթե 01.05.2020թ. այն կազմում էր 1603 ԱՄՆ դոլար, 09.02.2021թ. դրությամբ ալյումինի գինը կազմելու է 2044 ԱՄՆ դոլար:

Ըստ Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի տեսլական տվյալների, շուկայում գունավոր մետաղների նկատմամբ չբավարարված շատ մեծ պահանջարկ կա: Այլ հավասար պայմաններում նման պակասուրդի առկայությունը և աճը թույլ են տալիս կանխատեսել երկար ժամանակահատվածում ալյումինի գնի աճ, հետևաբար՝ ոլորտի կայուն զարգացում: Արտահանվող որոշ ապրանքային խմբեր ոչ թե արտահանման, այլ ներքին շուկայում սպառման և որպես սպառողական արտադրանք

ձևավորվելու խնդիր ունենք: Հետևաբար՝ անհրաժեշտ է երկրի ներսում զարգացնել սեփական հումքի օգտագործման հնարավորությունները:

Հարկ է նշել, որ ՀՀ ալումինի ստացման համար հումք չկա, նախկինում էլ Քանաքեռի ալումինի գործարանը աշխատում էր ներմուծվող հումքի վրա:

Նախագծի իրականացման դեպքում կբացվի նոր 20 աշխատատեղ:

3. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

3.1. ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ԱՐՏԱԴՐԱՄԱՍԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ

Նախագծման տարածքը գտնվում է ՀՀ Կոտայքի մարզի, Բյուրեղավան համայնքի արդյունաբերական գոտում, երկաթբետոնի արտադրության արտհրապարակում , Անդրանիկի 49 հասցեում: Ալյումինի ձուլման արտադրամասի տակ նախատեսվում հատկացնել է գոյություն ունեցող շինություններից մեկը: Տարածքի ընդհանուր և արտադրամասի տակ նախատեսվող շինության հատակագծերը բերված են հավելվածում:

3.2. ՌԵԼԻԵՖԸ, ԵՐԿՐԱՋԵՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Շրջանին բնորոշ է երոզիոն-տեղատարումային (մշակված) ռելիեֆի տիպը՝ հրաբխածին-կարբոնատային շերտախմբերի ինտենսիվ ծալքավորությամբ: Ռելիեֆի ձևը հրաբխային է, արտահայտված բեկորավոր լավային հոսքերով [1]:

Ըստ մակերևույթի ձևագրության Բյուրեղավանի գտնվելու շրջանը պատկանում է ցածրալեռնային գոտուն (մինչև 1500մ ծ.մ.): Բյուրեղավան բնակավայրը գտնվում է Հրազդան գետի կիրճի ձախափնյա մասում, ծովի մակերևույթից 1380մ բարձրության վրա: Մակերևույթի գերակշռող թեկությունները չեն գերազանցում 3⁰:

Սողանքային երևույթները բնորոշ չեն:

Բյուրեղավանի շրջանի երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են նեոպլեյ-ստոցենի հասակաի բազալտները, բազանիտները, դալիտները, ինչպես նաև վերին պլիոցենի դոլերիտային բազալտները: Հրաբխային համալիրը լիթոլոգիականորեն ներկայացված է անդեզիտաբազալտներով, դալիտներով, լիպարիտներով և պեդիտներով:

Համաձայն ՀՀՇՆ 20.04 2020թ. Բյուրեղավանի տարածքը գտնվում է 2 գոտում (8-9 բալ), որին համապատասխանող գրունտի հորիզոնական արագացման առավելագույն մեծությունը $A_{max} = 0.4g$:

3.3. ԿԼԻՄԱ

Բյուրեղավանի գտնվելու շրջանում կլիման մեղմ է. ամառը՝ զով, իսկ ձմեռը՝ ոչ ցրտաշունչ: Նախագծման շրջանի կլիմայական բնութագրերը բերված են 3.1-3.3 աղյուսակներում՝ ըստ ամենամոտիկ գտնվող Արզնի դիտակայանի (1262մ ծ.մ.) տվյալների (ՀՀՇՆ II-7.01-2011 համաձայն):

Օդի միջին ամսական և տարեկան ջերմաստիճանները, °C

Աղյուսակ 3.1

Միջին ամսական ջերմաստիճանը												Տարեկան
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
-4.5	-2.5	2.8	9.5	14.2	18.7	22.3	22.3	18.2	11.5	4.9	-1.3	9.7

Բացարձակ առավելագույն ջերմաստիճանը՝ +38°C,

Բացարձակ նվազագույն ջերմաստիճանը՝ -28°C:

Օդի միջին ամսական և տարեկան հարաբերական խոնավությունը (%)

Աղյուսակ 3.2

Միջին ամսական՝ ըստ ամիսների, %												Միջին տարեկան, %
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
78	74	67	65	64	58	53	49	57	65	74	79	65

Մթնոլորտային տեղումները, մմ

Աղյուսակ 3.3

Տեղումների քանակը ըստ ամիսների՝ _____ միջին ամսական _____, մմ օրական առավելագույն												Տարեկան, մմ
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
34	43	44	58	77	40	25	16	26	34	40	38	475
14	20	23	33	30	24	30	23	42	25	19	39	42

Տարվա մեջ ձնածածկույթով օրերի քանակը կազմում է 69 օր:

3.4. ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴ

Բյուրեղավան քաղաքում մթնոլորտի աղտոտվածության մակարդակի դիտարկման կետ չկա, այդ պատճառով մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաների արժեքները ընդունված են համաձայն ՀՀ ՇՄՆ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի ՀՀ բնակավայրերի

մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաների ցանկի՝ ըստ բնակչության թվաքանակի: Բյուրեղավան քաղաքում բնակչության թիվը կազմում է 12084 մարդ (առ 01/07/2021թ., Կոտայքի մարզպետարանի տվյալներով):

Աղտոտող նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաների արժեքները

Աղյուսակ 3.4

h/h	Աղտոտող նյութերի կոդերը և անվանումները	Ֆոնային կոնցենտրացիաների արժեքները, մգ/մ ³	ՍԹԿ-ն բնակելի գոտում, մգ/մ ³
1	002 Փոշի	0.3	0.5
2	701 Ծծմբի երկօքսիդ	0.05	0.5
3	322 Ածխածնի օքսիդ	0.8	5.0
4	200 Ազոտի երկօքսիդ	0.015	0.2

Ինչպես երևում է աղյուսակից, մթնոլորտային օդը Բյուրեղավանի տարածքում աղտոտված չէ:

3.5. ԶՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Բյուրեղավանի գտնվելու շրաջանի հիմնական ջրահոսքն է Հրազդան գետը՝ իր միջին հոսանքում:

Գետի երկարությունը 141 կմ է, ավազանի մակերեսը՝ 2650 կմ² : Հրազդան գետը սկիզբ է առնում Սևանա լճից, հոսում հարավարևմտյան ընդհանուր ուղղությամբ և թափվում Արաքսը: Գետի ընդհանուր անկումը կազմում է 1100 մ: Բնական պայմաններում Հրազդանի սնումը 62,5%-ով ստորերկրյա է, հորդացումը՝ զարնանային, վարարումները՝ ամռանն ու աշնանը:

Համաձայն ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության «Շրջակա միջավայրի մոնիտորինգի և տեղեկատվության կենտրոն» ՊՈԱԿ 2020-2021 թթ. տվյալների, Բյուրեղավանի քաղաքի հատվածում Հրազդանի ջրավազանի՝ N53 (Արգել ՀԷԿ-ից 0.5կմ ներքև) և N54 (Արգնի 0.5կմ ներքև) դիտակետերի միջև, Հրազդան գետի ջրերի որակը ընդհանուր առմամբ համապատասխանում է V դասին:

3.6. ՀՈՂԵՐԸ, ԲՈՒՄԱԿԱՆ ԵՎ ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԸ, ՎՏԱՆԳՎԱԾ ԷԿՈԶԱՍՏԱԿԱՐԳԵՐԸ ԵՎ ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՀՊԱՆՎՈՂ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԸ

Երկաթբետոնե կառուցվածքների արտադրության տարածքը վաղուց կառուցապատված է արտադրական օբյեկտներով: Այն ամբողջությամբ խախտվել է դեռ արտադրական օբյեկտների կառուցման ժամանակ՝ հանվել է բերրի հողի շերտը, ոչնչացվել են տարածքի բուսական համակեցությունները, միջատների և նստակյալ մանր կրծողների պոպուլյացիաները: Ներկայումս տարածքը էկոլոգիական արժեք

չունի, այն ամբողջությամբ խախտված է և կառուցապատված, հողաբուսական շերտը բացակայում է: Նախագծի իրականացման արդյունքում հողային աշխատանքները չեն նախատեսվում:

Կենդանիներից նախագծման տարածքի շրջակայքում հավանական է քաղաքային տարածքներին բնորոշ միջատների, թռչունների, կրծողների առկայությունը: Մարդու հարևանությամբ ապրող թռչնատեսակների ներկայացուցիչները (Տնային ճնճղուկ-*Passer domesticus*, Մոխրագույն ագռավ-*Corvus corone*, Սովորական կաչաղակ-*Pica pica* L. և այլն) կարող են այցելել շրջակայքը կերակրվելու նպատակով:

Ինչ վերաբերվում է անմիջապես նախագծվող արտադրամասի արդիապարակին, թռչունները այցելում են տվյալ տարածք շատ հազվադեպ՝ բուսականության և կերային բազայի բացակայության պատճառով:

Պետության կողմից բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ անմիջապես նախագծման տարածքում ու նրա շրջակայքում բացակայում են:

4. ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

4.1. Ենթակառուցվածքներ, հողերի տնտեսական յուրացման բնութագիրը

Բյուրեղավան խոշորացված համայնքը ձևավորվել է 11.11.2017 թ.՝

համաձայն «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 102-րդ հոդվածի:

Համայնքը ներառում է Բյուրեղավան քաղաքը, Նուռնուս և Ջրաբեր գյուղերը:

Որպես բնակավայր Բյուրեղավանը ստեղծվել է 1945 թվականին, քաղաքի կարգավիճակ այն ստացել է 1994 թվականին: Խորհրդային տարիներին Բյուրեղավանը հանդիսացել է արդյունաբերական խոշոր կենտրոն:

Քաղաքի վարչական տարածքը կազմում է 372,48 հա, գյուղատնտեսական հողերը՝ 6,16 հա, բնակավայրերը՝ 228,45 հա, արդյունաբերական, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական նշանակության օբյեկտները՝ 111,42 հա, էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի և կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտները՝ 9,94 հա, հատուկ պահպանվող տարածքները՝ 5,52 հա, ջրային հողերը՝ 1,46 հա, պետական սեփականություն հանդիսացող հողերը՝ 9,53 հա:

Նուռնուս գյուղը գտնվում է նախալեռնային գոտում, Բյուրեղավան քաղաքից 4,5 կմ հեռավորության վրա, Հրազդան գետի ձախ ափին: Բնակչությունը հիմնականում զբաղվում է այգեգործությամբ, հողագործությամբ և անասնապահությամբ: Բնակչության թիվը 2019 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ կազմում է 655 մարդ, 156 ընտանիք:

Գյուղի զբաղեցրած տարածքը 1457,01 հա է, որից՝ 304 հա արոտներ են, 256 հա՝ վարելահող, 304 հա՝ անտառ, 9 հա՝ այգիներ:

Ջրաբեր գյուղը գտնվում է Բյուրեղավան քաղաքից 17 կմ վրա: Ջրաբերի վարչական տարածքը կազմում է 612,87 հա, որից գյուղատնտեսական՝ 468,47 հա, վարելահող՝ 128,84 հա: 01.01.2019 թ. դրությամբ գյուղում կա 93 ընտանիք՝ 428 բնակչով:

Գյուղում գործում է միջնակարգ դպրոց՝ 40 աշակերտով, և բժշկական ամբուլատորիան:

Բյուրեղավան համայնքի սոցիալ-տնտեսական բնութագիրը բերված է 4.1-4.3 աղյուսակներում:

ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԿԱԶՄԸ – 2020 թ.

Աղյուսակ 4.1

1. Մշտական բնակչության թվաքանակը	12147, 12084 - առ 01/07/2021թ.
2. Գրանցված ծնունդների քանակը	147
2. Մահացության դեպքերի քանակը	117
3. Ամուսնությունների քանակը	63
4. Ամուսնալուծությունների քանակը	8
5. Տնային տնտեսությունների թիվը	2915
6. Ընտանեկան նպաստ ստացող տնային տնտեսությունների քանակը	550
7. Կենսաթոշակառուների քանակը	1479
8. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց քանակը	359

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ, ԿՐԹԱԿԱՆ, ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ – 2020 թ.

Աղյուսակ 4.2

1. Գրադարանների քանակը	1
2. Արվեստի դպրոցների քանակը	1
3. Երաժշտական դպրոցների քանակը	-
4. Նախադպրոցական հիմնարկների քանակը	1
5. Հանրակրթական դպրոցների քանակը	4
6. Նախնական մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների քանակը	1
7. Միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների քանակը	-
8. Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների քանակը	-
9. Մարզադպրոցների քանակը	1

ՀՈՂԱՅԻՆ ՖՈՆԴ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ -2020 թ.

Աղյուսակ 4.3

1. Հողեր, ընդամենը (հա)	2452,83
2. Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր (հա)	1302.49
3. Բնակավայրերի ընդհանուր տարածքը (հա)	517,0
4. Խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը	545
6. Մանր եղջերավոր անասունների (ոչխար և այծ) գլխաքանակը	918
7. Խոզերի գլխաքանակը	530

8. Գյուղատնտեսական տեխնիկայի քանակը	2
այդ թվում տրակտորներ	1
կոմբայններ	1
9. Գյուղացիական տնտեսությունների թիվը	247

ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ – 2020թ.

Աղյուսակ 4.4

1. Էլեկտրական ենթակայանների քանակը	65
2. Համայնքում գազիֆիկացման առկայությունը (այո, ոչ)	այո
3. Համայնքում աղբավայրի առկայությունը (այո, ոչ)	-
4. Գերեզմանատան առկայությունը համայնքում (այո, ոչ)	այո
5. Համայնքային ենթակայության ճանապարհների ընդհանուր երկարությունը (կմ)	28
6. Կոմունալ և ճանապարհաշինական տեխնիկայի առկայությունը	
6.1 Ինքնաթափ բեռնատար մեքենաների քանակը	2
6.2 Էքսկավատորների քանակը	-
6.3 Թրթուռավոր տրակտորների քանակը	-
6.4 Գրեյդերների քանակը	-
6.5 Անիվավոր տրակտորների քանակը	1
6.6 Աղբատար մեքենաների քանակը	1
6.7 Բազմաֆունկցիոնալ կոմունալ մեքենաների քանակը	1
6.8 Վակուումային փոշեկուլ մեքենաների քանակը	-
6.9 Ավտոաշտարակների քանակը	1
7. Համայնքի տարածքով անցնող միջպետական և հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհների ընդհանուր երկարությունը (կմ)	4,6
8. Համայնքում գործող առևտրային բանկերի մասնաճյուղերի առկայությունը	1
9. Ներհամայնքային երթուղիների առկայությունը (այո, ոչ)	ոչ

4.2. ՊԱՏՄԱՍՇԱԿՈՒՅԹԱՅԻՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐ

Բյուրեղավան քաղաքում պահպանվում է «Ճաթկոտան» բացօդյա կայանների համալիր («Ճաթկոտան-1» և «Ճաթկոտան-2», քարի դար), որը գրանցված է Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակում: Համալիրը գտնվում է Բյուրեղավան քաղաքի հարավ եզրին, Հրազդան գետի ափերի բլուրներին:

5. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

Գոյություն ունեցող մասնաշենքում ձուլման արտադրամասի ստեղծումը չի բերի որևէ ազդեցությանը հողերի, բուսական և կենդանական աշխարհի, պատմամշակույթային հուշարձանների առկա վիճակի վրա:

Նախագծի իրականացման դեպքում արտադրամասի գործունեությունը որոշակի ազդեցություն կունենա մթնոլորտային օդի և ջրային ռեսուրսների վրա:

5.1. ԶՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆԸ

Ձուլման արտադրամասի ջրամատակարարումն իրականացվելու է քաղաքային ցանցից, երկաթբետոնային կառուցվածքների համալիրի գոյություն ունեցող ջրամատակարարման համակարգից:

Արտադրության համար հիմնական ջրապահանջը պայմանավորված է ձուլակաղապարների ջրահովացման անհրաժեշտությամբ:

Ձուլակաղապարների հովացումը նախատեսված է ջրի լրիվ շրջանառու համակարգով, որը ներառում է 100մ³-նոց ջրավազան և հովարան:

Շրջանառու ջրի հաշվարկային ծախսերը.

տարեկան – 979.2 հազ.մ³,

օրական – 2880 մ³,

ժամային – 120 մ³,

վայրկենական – 33.3 լ

Արտադրական նպատակներով թարմ ջուրը պահանջվում է շրջանառու համակարգից ջրի կորստի լրացման և ձուլակաղապարների պարբերական լվացման համար: Թարմ ջուրը չնչին քանակով (տարեկան 10 մ³) ծախսվելու է նաև փորձարկման լաբորատորիայում: Արտադրական կարիքների համար թարմ ջրի պահանջը կազմվելու է տարեկան 28577 մ³:

Սանիտարական և 20 աշխատողների տնտեսա-կենցաղային կարիքների համար թարմ ջրի ծախսը կազմվելու է 493 մ³/տարի:

Ընդամենը թարմ ջրի հաշվարկային ծախսերը.

տարեկան – 28577+493 = 29070 մ³,

օրական – 85.5 մ³,

ժամային – 3.6 մ³,

վայրկենական – 1.0 լ

Արտադրական կեղտաջրերն առաջանում են ձուլակաղապարների լվացումից և լաբորատորիայում, տնտեսական կեղտաջրերը՝ աշխատողների խմելու-կենցաղային կարիքներից, ցնցուղաբանում և հատակների լվացումից:

Ձուլման արտադրամասի ամբողջ կեղտաջրերն ուղղվելու են Բյուրեղավան քաղաքի կոյուղու կոլեկտոր: Արտադրական կեղտաջրերի հաշվարկային տարեկան քանակը կազմելու է 171 մ³, տնտեսա-կենցաղային կեղտաջրերի տարեկան քանակը՝ 419 մ³:

Բյուրեղավանի կոյուղու կոլեկտոր ուղղվող կեղտաջրերի հաշվարկային ծախսերը.

տարեկան – 171 + 419 = 590 մ³,

օրական – 1.74 մ³,

ժամային – 0.07 մ³,

վայրկենական – 0.02 լ

Դեպի Բաց ջրահոսքեր աղտոտող նյութերի արտահոսք տեղի չի ունենա, հետևաբար տնտեսական վնասը հավասար է զրոյի. $\Phi_{\text{ջր}} = 0$

Նախագծի իրականացման դեպքում ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցության նախնական գնահատականը.

- ✓ Ձուլման արտադրամասի գործունեության հետևանքով որևէ հոսքաջրերի արտահոսք դեպի մակերևութային ջրահոսքեր տեղի չի ունենա,
- ✓ Արտադրամասը նախատեսվում է շինության ներսում բետոնապատված հատակի վրա, ներքին դրենաժային համակարգով: Արտադրամասի շահագործման արդյունքում գրունտային ջրերի վրա ազդեցություն տեղի չի ունենա:

5.2. ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆԸ

Ալյումինի ձուլման արտադրամասը տեղադրվելու է երկաթբետոնե կառուցվածքների համալիրի տարածքում: Համալիրը ներկայիս չի գործում: Տարածքում գործում է կաթսայատուն, ինչը հաշվի է առնված մթնոլորտ արտանետումների հաշվարկում:

Համաձայն ՀՀ տարածքում գործող ՄՆ 245-71 սանիտարական նորմերի, 1.0 հազ.տ/տարի ալյումինի ջարդոն վերամշակող արտադրամասերի համար սանիտարապաշտպանիչ գոտին կազմում է 300մ:

Աշխատանքային ռեժիմը՝ տարեկան 340 օր, օրը 24 ժամ, 3 հերթափոխով՝ յուրաքանչյուրը 8 ժամ:

Ձուլումը կատարվում է գազային վառարանում: 1 տ պատրաստի արտադրանքի համար ծախսվում է 85 մ³ գազ:

Գազային վառարանի վրա տեղադրված է գլխանոց: Արտանետումները տեղամասից գլխանոցի և խողովակի միջոցով դուրս են բերվում մթնոլորտ $H=15$ մ, $d=0.45$ մ (աղբյուր B1):

Երկաթբետոնե կառուցվածքների համալիրի տարածքում գործում է կաթսայատուն, որտեղ տեղադրված է E-1/9 մակնիշի կաթսա: Տարեկա գազի ծախսը կազմում է 110հազ. մ³/տարի: Ծխագազերը մթնոլորտ են արտանետվում խողովակով՝ $H=14$ մ, $d=0.5$ մ չափերով (աղբյուր B2):

Վնասակար արտանետումների հաշվարկը կատարվել է գործող մեթոդակարգերով [2,3]:

Վնասակար նյութերի արտանետումների աղբյուրների տեղաբաշխումը ցույց է տրված քարտեզ-սխեմայի վրա:

Մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի ցանկը բերված է աղյուսակ 5.1-ում:

Մթնոլորտ վնասակար նյութերի արտանետումների ընդհանուր քանակը կազմում է 2,226 տ/տարի;

Մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի ընդհանուր տարեկան քանակը

Աղյուսակ 5.1

h/h	Վնասակար նյութերի անվանումը	Վտանգավորության դասը	ՄԹԿ մ.մ., մգ/մ ³	Մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի տարեկան քանակը, տ/տարի
1.	Կախված մասնիկներ	3	0.5	0.576
2.	Ածխածնի օքսիդ	4	5.0	0.81
3.	Ազոտի օքսիդներ	2	0.2	0.54
4.	Ալյումինի օքսիդ	2	0.01	0.3
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ			2.226

Կատարված է մթնոլորտի մերձգետնյա շերտում հիմնական վնասակար նյութերի մերձգետնյա կոնցենտրացիաների միջին մակարդակների կանխատեսում՝ ըստ [4] մեթոդակարգի “Долгосрочное прогнозирование уровня и возможных отрицательных последствий загрязнения атмосферы”: Հաշվարկները կատարվել են համաձայն բանաձևի՝

$$q=k \cdot Q^r; \text{ որտեղ՝}$$

q -նյութի միջին կոնցենտրացիա, մգ/մ³;

Q - գումարային արտանետում,տ/օր;

k և r - գործակիցների արժեքները:

	Փնշի	CO	NO _x
k	0.053	5.8	0.02
r	0.46	0.12	0.37

1. փնշի. 0.0017 տ/օր , $0.053 \cdot 0.0017^{0.46} = 0.0029$ մգ/մ³ = 0.0058 ՍԹԿ միավոր

2. CO. 0.0024 տ/օր $5.8 \cdot 0.0024^{0.12} = 2.842$ մգ/մ³ = 0.57 ՍԹԿ միավոր

3. NO_x. 0.0016 տ/օր $0.02 \cdot 0.0016^{0.37} = 0.0186$ մգ/մ³ = 0.093 ՍԹԿ միավոր

«Սոլանում» ՓԲԸ մթնոլորտ արտանետվող աղտոտող նյութերի հաշվարկների արդյունքում հաստատված է, որ աղտոտող նյութերի սպասվելիք առավելագույն մերձգետնյա կոնցենտրացիաները գտնվում են նորմերի սահմաններում:

Անբարենպաստ կլիմայական պայմանների ժամանակ արտանետումների կարգավորման միջոցառումները

Համաձայն P/Ճ 52.04.52-85 առաջարկությունների, անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմաններում (ԱՕՊ) նախատեսվում են միջոցառումներ՝ ուղղված աղտոտող նյութերի կոնցենտրացիաների նվազեցմանը մթնոլորտի մակերևութային շերտում: Արտանետումների կարգավորումը կատարվում է անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների կանխատեսման հիման վրա: Կազմակերպությունում արտանետումների կարգավորման հարցը ղեկավարության հրամանով դրվում է պատասխանատու անձի վրա, ով պետք է մշտական կապ պահպանի Հիդրոմետժառայության հետ:

I ռեժիմի դեպքում – նախատեսվում է արտանետումների կրճատում 15-20 %-ով: Անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ միջոցառումները.

- թույլ չտալ սարքավորումների գերբեռնված աշխատանք,
- խստորեն հետևել տեխնոլոգիայի գործընթացին:

II ռեժիմ ԱՕՊ – կատարվում են բոլոր աշխատանքները, որոնք նախատեսված են I ռեժիմով՝ կրճատելով արտանետումների քանակը 20-40 %-ով:

- ուժեղացնել հսկողությունը բնական գազի այրման գործընթացի նկատմամբ;

III ռեժիմ ԱՕՊ – կատարվում են բոլոր աշխատանքները, որոնք նախատեսված են I և II ռեժիմներով՝ կրճատելով արտանետումների քանակը 40-60 %-ով: Կրճատել արտադրամասի արտադրողականությունը կիսով չափ:

«Սոլանում» ՓԲԸ գործունեությունից արտանետումների հետևանքով շրջակա միջավայրին հասցվելիք տնտեսական վնասի հաշվարկ

Համաձայն «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքի, բնությանը հասցված տնտեսական վնասի հաշվարկը կատարվում է համաձայն «Մթնոլորտի վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած ազդեցության գնահատման կարգի»՝ հաստատված 21.01.2005թ. թիվ N91-Ն ՀՀ Կառավարության որոշմամբ:

Ձուլման արտադրամասի շահագործումից արտանետումների հետևանքով շրջակա միջավայրին հասցված տնտեսական վնասը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$U_i = \tau_q \cdot \Phi_g \cdot \sum P_i \cdot \varphi_i,$$

որտեղ՝ τ_q - աղտոտող աղբյուրի շրջապատի գործակիցն է, 4,

Φ_g - փոխանցման գործակիցն է, 1000 դրամ,

φ_i - նյութի համեմատական վնասակարության մեծությունն է,

P_i - տվյալ նյութի արտանետումների քանակի հետ կապված գործակիցն է, որը հաշվում են հետևյալ բանաձևով՝ $P_i = S_i \cdot q$

որտեղ՝ q - անշարժ աղբյուրների համար հավասար է 1,

S_i - տվյալ նյութի արտանետումների քանակն է:

Մթնոլորտ արտանետումների հետևանքով շրջակա միջավայրին հասցված տնտեսական վնասի հաշվարկը բերված է աղյուսակ 5.2-ում:

«Սոլանում» ՓԲԸ գործունեությունից տնտեսական վնասի հաշվարկ

Աղյուսակ 5.2

Վնասակար արտանետումների անվանումը	Մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի քանակը, տ/տարի			φ_i	σ_q	Տնտեսական վնասը, ՀՀ դրամ $U = 1000 \cdot \sigma_q \cdot \varphi_i \cdot P_i$
	S_i	q	$P_i = S_i \cdot q$			
1. Կախված մասնիկներ	0.576	1	0.576	10	4	23040
2. Ածխածնի օքսիդ	0.81	1	0.81	1	4	3240
3. Ազոտի օքսիդներ	0.54	1	0.54	12.5	4	27000
4. Ալյումինի օքսիդ	0.3	1	0.3	16.9	4	20280
ԸՆԴԱՄԵՆԸ						73560

Արտանետումներից հասցված տարեկան տնտեսական վնասը գնահատվում է 73.5 հազ.դրամ

5.3. ԱՌԱՋԱՑՈՂ ԹԱՓՈՆՆԵՐԸ

Ալյումինի արտադրության վերահսկման վառարանների խարամ

Ալյումինի ջարդոնի վերաձուլման արդյունքում ստացվում է 7,0 տ խարամ:

Այլումինի արտադրության վերաձուլման վառարանների խարամը պատկանում է վտանգավորության 4-րդ դասին, ծածկագիր՝ 31202900 01 01 4, ծագումը՝ այլումինի և այլումինի համաձուլվածքների արտադրություն:

Այլումինի խարամը հրդեհապայթյունավտագ չէ: Խարամը իրենից ներկայացնում է մետաղական այլումինի ու դրա օքսիդների խարնուրդ:

Չոր խարամը հեշտ մանրացվում է և օգտագործվում ճանապարհային շինարարությունում որպես խարամային խիճ, բետոնի արտադրությունում՝ որպես լցանյութ: Հաշվի առնելով, որ արտադրամասը նախատեսվում տեղադրել երկաթբետոնի կառուցվածքների գործարանի տարածքում ,այն կարելի է օգտագործել տեղում:

Պինդ կենցաղային թափոններին պատկանում են՝ թուղթը, ստվարաթուղթը, տեքստիլը, պլաստմասը և այլն: Թափոնների առաջացման նորման 0,3 մ³/տարի՝ 1 մարդու համար: Տեսակարար կշիռը՝ 0,25տ/մ³: Տեղամասում աշխատելու է 20 մարդ, առաջացող կենցաղային աղբի քանակը կկազմի 1,5 տ/տարի:

Կազմակերպությունների գործունեությունից կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբը (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի) պատկանում է վտանգավորության 4-րդ դասին, ծածկագիր 91200400 01 00 4:

Պինդ կենցաղային թափոնները կուտակվում են տարածքում առկա աղբամանների մեջ, որտեղից էլ պարբերաբար տեղափոխվում են աղբավայր, որի տեղանքը համաձայնեցված է տեղական կառավարման մարմինների հետ:

Ցուղոտված լաթեր թափոնները առաջանում են յուղոտված մակերեսների, ձեռքերի, սարքավորումների սրբում և մաքրման արդյունքում: Տարեկան առաջանում է 0,05տ թափոն:

Թափոնի կազմը՝ գործվածք՝ 81-84%, յուղ՝ 10-12%, ջուր՝ 3-6%

Թափոններն առանձնացվում և տեղադրվում են հատուկ նախատեսված մետաղական տարողություններում, որտեղ որոշակի քանակությամբ կուտակված թափոնները պարբերաբար տեղափոխվում են աղբավայր:

Ձուլման տեղամասում առաջացող և ժամանակավոր պահվող թափոնների ցանկը և բնութագիրը
Աղյուսակ 5.3

Թափոնների անվանումը	Առաջացման պատճառը և վայրը	Ծածկագիրը ըստ թափոնների ցանկի	Վտանգավորության դասը	Թափոնի քանակը, տ/տարի	Թափոնների հեռացման, օգտագործման եղանակը
1	2	3	4	6	8

Թափոնների անվանումը	Առաջացման պատճառը և վայրը	Ծածկագիրը ըստ թափոնների ցանկի	Վտանգավորության դասը	Թափոնի քանակը, տ/տարի	Թափոնների հեռացման, օգտագործման եղանակը
1. Ալյումինի արտադրության վերածուլման վառարանների խարամ	Ալյումինի ջարդոնի ձուլում՝ ձուլման վառարանում	31202900 01 01 4	4	7	Կարող է օգտագործվել բետոնի արտադրությունում, ճանապարհների շինարարությունում
2. Կազմակերպությունների գործունեությունից կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)	Մպասարկող անձնակազմի կենսագործունեություն	91200400 01 00 4	4	1.5	Տեղափոխվում են աղբավայր
3. Յուղոտված լաթեր	Յուղոտված մակերեսների, ձեռքերի, սարքավորումների սրբում և մաքրում	58200600 01 01 4	4	0,05	Տեղափոխվում են աղբավայր
Ընդամենը առաջացող թափոններ			4	8.55	

5.4. ԱՂՄՈՒԿ ԵՎ ԹՐԹՈՒՄ

Ձուլման արտադրամասը գտնվում է փակ տարածքում: Շինությունը բետոնից է, որի խտությունը՝ 1800-2000կգ/մ³: Շինության պատերը միաժամանակ նաև հանդիսանում են աղմուկից պաշտպանման էկրան: Պաշտպանիչ էկրանի արդյունավետությունը հաշվարկում է հետևյալ բանաձևով.

$$I_{\text{աղ}} = 23 \lg m_{\text{է}} - 10 \text{ դԲ, երբ } m \geq 200 \text{ կգ/մ}^2$$

$$I_{\text{աղ}} = 13 \lg m_{\text{է}} - 13 \text{ դԲ, երբ } m \leq 200 \text{ կգ/մ}^2$$

Որտեղ $m_{\text{է}} = Km$ – մակերեսի խտության էկվիվալենտն է,

m – մակերեսի խտությունն է, կգ/մ²,

K –գործակից է, որը հաշվի է առնում պատնեշի խտությունը, 1800կգ/մ² և ավելի դեպքում $K=1$

$$L_{\text{աղ}} = 23 \lg 1800 - 10 = 64,87 \text{ դԲ}$$

Ձուլման արտադրամասում աղմուկի աղբյուր են հանդիսանում կտորակտրիչ հաստոցը, ռոլզանգը և ամբարձիչ-հալույթալցիչ մեքենան, որոնցից գումարային աղմուկը կազմում է 90դԲ,

$$L_{\text{աղ}} = 90 - 64,87 = 25,13 \text{ դԲ}$$

Արտադրամասից դուրս աղմուկի մակարդակը կազմում է 25,13դԲ: Նորման բնակելի տարածքների համար ցերեկվա ժամերին կազմում է 45դԲ, իսկ երեկոյան ժամերին 35դԲ: Ըստ հեռավորության, աղմուկի նվազման հաշվարկի կարիք չկա,

քանզի տեղամասից դուրս աղմուկի մակարդակը գտնվում է նորմաների սահմաններում:

Թրթռման հաշվարկ չի կատարվել՝ դրա չնչին մակարդակի պատճառով:

6. ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆԸ/ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ ԵՎ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆԸ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

1. Ջարդոնի նախնական կուտակման պահեստը պետք է լինի ծածկի տակ և ունենա բետոնային հատակ:

2. Արտադրամասում նախատեսվում է գլխանոց և արտանետման խողովակ, ինչը թույլ կտա մթնոլորտ արտանետումները իրականացնել մեկ կազմակերպված աղբյուրով:

3. Նախատեսվում է տեղադրել արդիական ժամանակակից սարքավորումներ, որն ունի էլեկտրոնային կառավարման և հսկման համակարգ: Դա թույլ կտա խուսափել, էլեկտրաէներգիայի, ջրի, գազի անհիմն կորուստներից, կրճատել վնասակար գազերի մթնոլորտ արտանետումներ՝ գործընթացի խիստ կառավարման շնորհիվ:

4. Ձուլակաղապարների հովացումը իրականացվելու է ջրի շրջանառու համակարգով, ինչը թույլ կտա 97.2%- ով կրճատել թարմ ջրի ծախսը տեխնոլոգիական գործընթացում: Թարմ ջրի օգտագործումը տեխնոլոգիական գործընթացում կկազմի ենդհանուր ջրօգտագործման 2.8%, իսկ ձուլման արտադրամասի ընդհանուր հաշվեկշռում (արտադրական և տնտեսական կարիքներ)՝ 2.9 %:

5. Աղմուկի նորման բնակելի տարածքների համար ցերեկվա ժամերին կազմում է 45դԲ, իսկ երեկոյան ժամերին 35դԲ: Ըստ հաշվարկի արտադրամասից դուրս աղմուկի մակարդակը կազմում է 25,13դԲ, ինչը նորմաների սահմանում է:

7. ՀԱԿԱՎԹԱՐԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

1. Տեղամասը պետք է ապահովված լինի փրկակելքերով, պատերին փակցված լինեն տեղահանման քարտեզ-սխեմաներ:

2. Տեղամասում և արտհրապարակում նախատեսվում են արտաքին հրաշիջման համակարգ, ջրամատակարարման օղակաձև ցանցի ջրհորներում նախատեսվում է տեղադրել հակահրդեհային հիդրանտներ: Հաշվի առնելով արտադրության հրդեհավտանգությունը, արտաքին հրդեհի մարման համար ջրի ծախսը ընդունվել է 10 լ/վրկ՝ ըստ ՇՆ 2.04-02-84 աղյուսակ 7-ի: Արտհրապարակում արդեն իսկ տեղադրված է հակահրդեհային ջրավազան՝ 102.8 մ³ ծավալով, որտեղ պահվելու է ջրի անձեռնամխելի եռժամյա պաշար:

3. Շինությունը պետք է ունենա հողանցում:

4. Տեղամասում պետք է լինեն կրակմարիչներ, ավագով արկղ, բահ և այլն, նախատեսված է հակահրդեհային ազդասարք:

5. Բոլոր աշխատողները պետք է ապահովված լինեն բանվորական արտահագուստով, կոշիկներով, ձեռնոցներով, ակնոցով և անցնեն հրանգավորում:

6. Մինչև 18 տարեկան մարդկաց աշխատանքը տեղամասում արգելվում է:

7. Մուտք տեղամասի տարածք թույլատրվելու է միայն անցագրերով:

Ձեռնարկությունը արտակարգ իրավիճակների ծառայության հետ համատեղ պետք է մշակի վթարների վերացման սցենար ու անցկացնի վարժանքներ:

8. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ

Մթնոլորտային օդի որակի կանոնավոր մոնիթորինգը թույլ կտա արագ արձանագրել և ձեռնարկել համապատասխան միջոցառումներ շրջակա միջավայրի աղտոտումը կանխելու համար:

Մոնիթորինգի անցկացման նախնական ծրագիրը բերված է աղյուսակ 8.1-ում:

Մշտադիտարկումների պլանի կառուցվածքն ու բովանդակությունը

Աղյուսակ 8.1

Մշտադիտարկումների օբյեկտը	Մշտադիտարկումների վայրը	Ցուցանիշը	Մշտադիտարկումների տեսակը	Նվազագույն հաճախականությունը
Մթնոլորտային օդ*	Արտադրամասի տարածք	- անօրգանական փոշի - CO - NOx	նմուշառում, չափումներ՝ ավտոմատ չափման սարքերով.	ամիսը մեկ անգամ

Մշտադիտարկումների օբյեկտը	Մշտադիտարկումների վայրը	Ցուցանիշը	Մշտադիտարկումների տեսակը	Նվազագույն հաճախականությունը
Մթնոլորտային օդ*	Մոտակա բնակավայր	- անօրգանական փոշի - CO - NO _x	նմուշառում, չափումներ՝ ավտոմատ չափման սարքերով.	ամիսը մեկ անգամ

Օդի մոնիթորինգը անհրաժեշտ է իրականացնել ամիսը մեկ անգամ: Մեկ կետի մեկ նմուշարկման արժեքը 30 000 դրամ է՝ $30\ 000 \times 2 \times 12 = 720\ 000$ դրամ տարեկան չհաշված ԱԱՀ:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հայաստանի ազգային ատլաս: Հատոր Ա: Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտե: «Գեոդեզիայի և քարտեզագրության կենտրոն» ՊՈԱԿ, Երևան, 2007թ.
2. Методика определения валовых выбросов вредных веществ в атмосферу основным технологическим оборудованием предприятий автомобильной промышленности, НИИОГАЗ, 1986
3. Մեթոդական ցուցումներ մինչև 5.8 Մվտ դրվածքային հզորությամբ պինդ, հեղուկ և գազային վառելիքով աշխատող կաթսայատների վնասակար նյութերի արտանետումների հաշվարկ
4. Долгосрочное прогнозирование уровня и возможных отрицательных последствий загрязнения атмосферы. Обнинск 1984г.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ